

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยภารกิจการบริหาร คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2542 จำนวน 140 คน แบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด 140 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียน สำหรับรายละเอียดในแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนให้ครอบคลุมกระบวนการบริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) สอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียน มีผู้ตอบแบบสอบถามชนิดปลายเปิด จำนวน 74 ชุด จากแบบสอบถาม 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 52.86 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ พร้อมนำเสนอผลโดยการบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับโครงการ มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน มีการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน

มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ และคณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับโครงการ

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ เรียงตามลำดับคือ มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน สุขศึกษาในโรงเรียน มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และคณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพความต้องการเกี่ยวกับโครงการ

ส่วนผู้บริหารที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการประเมินผลความต้องการของครูในการดำเนินโครงการ มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน สุขศึกษาในโรงเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เกี่ยวกับโครงการอนามัยโรงเรียน มีการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาโดยการประชุม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพบปะสนทนา มีการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ และมีการกำหนดขั้นตอนในการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับโครงการอย่างชัดเจน

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงตามลำดับคือ มีการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน สุขศึกษาในโรงเรียน มีการประเมินผลความต้องการของครูในการดำเนินโครงการ มีการศึกษาข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เกี่ยวกับโครงการ มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพอนามัยของนักเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพอนามัยของนักเรียน และมีการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันโดยการประชุม สัมมนา ฯลฯ

2. สภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขึ้นการวางแผน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพความต้องการมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน มีการจัดทำโครงการโดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพปัญหาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ และมีการนำผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ เรียงตามลำดับคือ มีการจัดทำโครงการโดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมของโครงการ และมีการวางแผนโครงการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน

ส่วนผู้บริหารที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการกำหนดให้มีการวางแผนควบคุม ติดตาม และประเมินผลโครงการ มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพปัญหาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน มีการวางแผนโครงการสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมของโครงการ และมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการทุกภาคเรียน

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงตามลำดับคือ มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพความต้องการมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน และมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการทุกภาคเรียน

3. สภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนชั้นการดำเนินงานตามแผน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร มอบหมายให้ครูปฏิบัติงานโครงการได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ ดำเนินโครงการตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด และกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ เรียงตามลำดับคือ มีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามแผนโครงการได้อย่างชัดเจน เป็นที่เข้าใจของผู้ร่วมงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด และกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง

ส่วนผู้บริหารที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานวางแผนโครงการเป็นที่เข้าใจของผู้ร่วมงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้ครูปฏิบัติงานโครงการได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงตามลำดับคือ มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการประชุมชี้แจงเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ ดำเนินโครงการตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานวางแผนโครงการได้อย่างชัดเจนและเป็นที่เข้าใจของผู้ร่วมงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4. สภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขึ้นการประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของตนเอง มีการประเมินผลโครงการตามแผนงานที่กำหนด นำผลการประเมินโครงการมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป และมีการสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมา

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ เรียงตามลำดับคือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนำผลการประเมินโครงการมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป และคณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ส่วนผู้บริหารที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมา นำผลการประเมินโครงการมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป มีการส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของตนเอง มีการประเมินผลโครงการตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด และคณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เรียงตามลำดับคือ มีการประเมินผลโครงการตามแผนงานที่กำหนด มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการประเมินผลโครงการตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด นำผลการประเมินโครงการมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป และคณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ปัญหา อุปสรรค การบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ปัญหา อุปสรรคที่พบ คือ ผู้รับผิดชอบโครงการมีภารกิจในการสอน รับผิดชอบงานหลายด้านในเวลาเดียวกัน ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และการกำหนดขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาไม่สอดคล้องกับทางโรงเรียน

2. การวางแผน ปัญหา อุปสรรค ที่พบคือ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการและขาดงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ

3. การดำเนินการตามแผน ปัญหา อุปสรรคที่พบคือ งบประมาณในการดำเนินโครงการไม่เพียงพอ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ไม่มีการนิเทศงานโครงการ และสภาพพื้นที่โรงเรียนอยู่ห่างไกล

4. การประเมินผล ปัญหา อุปสรรค ที่พบคือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน และไม่ได้บันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน ข้อเสนอแนะแนวทางสภาพการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ควรมีการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลใน 4 งานหลักของโครงการอนามัยโรงเรียน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญและสนใจงานอนามัยโรงเรียน สำรวจประเมินความต้องการของบุคลากรและนักเรียนในการดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน และให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน

2. การบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขั้นการวางแผน ควรมีการรวบรวมผลจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินโครงการ และวางแผนโครงการอนามัยโรงเรียน บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

3. การบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขั้นการดำเนินงานตามแผน ควรมีการประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ กำหนดขั้นตอนและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้เป็นที่เข้าใจของผู้ร่วมงานและบุคลากร สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรและมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบโครงการให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

4. การบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนขั้นการประเมินผล ควรมีการประเมินผลโครงการตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนด ให้คณะครูและผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ สรุปผล รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และนำผลการประเมินโครงการมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติสม่ำเสมอในการให้คณะครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับโครงการ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและสนใจงานด้านนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนถ้าผู้บริหารให้คณะครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกการ

เป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพราะสมมุติฐานของคนประการหนึ่งคือทุกคนต้องการมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่ม และสอดคล้องกับรูปแบบประชาธิปไตย ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบโครงการได้มีการปฏิบัติสม่ำเสมอในประเด็นที่ตรงกันคือ มีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนในเรื่องนี้สอดคล้องกับจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2536, หน้า 40) ได้กล่าวถึงการบริการสุขภาพในโรงเรียนว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายคือ การส่งเสริม ป้องกัน การดำรงรักษา และแก้ไขปัญหาสุขภาพและสวัสดิภาพของเด็กวัยเรียน ให้อยู่ในสภาพปกติปราศจากโรค อันเป็นอุปสรรคในการศึกษาเล่าเรียน และการเจริญเติบโตตามวัย นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบโครงการเห็นความสำคัญตรงกัน คือ การรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนสุขภาพในโรงเรียน และมีการศึกษาข้อมูลด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2539, หน้า 2) ได้กล่าวถึงการสุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติทางด้านสุขภาพเพื่อให้เกิดความสุขสมบูรณ์ ทั้งนี้ต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญคือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนและการสอนสุขภาพในโรงเรียน

ผลการวิจัยผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นที่สำคัญคือ มีการประเมินผลความต้องการของครูในการดำเนินโครงการในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารควรได้มีการบริหารงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอเพราะการประเมินผลความต้องการของครูในการดำเนินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบข้อมูลซึ่งสามารถกำหนดปัญหาและความต้องการจัดลำดับความสำคัญและกำหนดทิศทางการดำเนินโครงการต่อไป

2. การวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุดในประเด็นที่สำคัญคือ มีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพความต้องการมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน ในเรื่องนี้ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 74-75) ได้กำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ คือ ต้องมีการรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในรอบปีที่ผ่านมา นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหรือระดับการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับหน่วยงานได้ ประเด็นที่ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบโครงการเห็นความสำคัญและมีการปฏิบัติสม่ำเสมอโดยมีการจัดทำโครงการและบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน แผนปฏิบัติการจะเป็นสิ่งกำหนดให้การดำเนินงานแต่ละโครงการซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพของงาน สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2532, หน้า 19) กล่าวถึงการวางแผนว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหาร และการจัดการของหน่วย

งาน และระบบบริหารทั้งระบบ รายละเอียดที่แสดงไว้ในแผนจะเป็นเค้าโครงมองสิ่งที่คาดว่าจะต้องปฏิบัติ จัดทำให้อนาคตเป็นกิจกรรมที่คาดหวังว่าจะต้องปฏิบัติ

ผลการวิจัยผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นที่สำคัญ คือ การนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการผู้บริหารควรมีการปฏิบัติงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอเพราะการวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุของปัญหาเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 75) กล่าวถึงการกำหนดวิธีแก้ปัญหาในขั้นตอนนี้จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อรู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่แน่นอนชัดเจน การให้ผู้ร่วมงานช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหา และกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดการยอมรับและร่วมมือกัน นำแนวทางที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

ผลการวิจัยครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นนี้มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการบริหารโครงการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูที่รับผิดชอบโครงการควรได้มีการปฏิบัติงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอเพราะผลจากการวิเคราะห์สภาพความต้องการจะเป็นสิ่งที่นำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป็นผลทำให้สามารถกำหนดทิศทางในการพัฒนาโครงการต่อไป

3. การดำเนินงานตามแผน กิจกรรมด้านการดำเนินงานตามแผนนี้มีจุดเน้นอยู่ที่การควบคุมติดตาม และการนิเทศ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโดยตรง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุดในประเด็นที่สำคัญคือ มีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเรื่องของการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ มีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการเป็นอย่างมาก และจะเกี่ยวข้องกันกับเรื่องของปัจจัยงบประมาณ ในเรื่องนี้ ชวลิต พุทรวงศ์ (2528, หน้า 37) กล่าวถึงข้อพึงปฏิบัติของผู้บริหารในการจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในบางงานที่มีความจำเป็น โดยมีคณะกรรมการจัดหาทุนภายนอกช่วย ควรจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเก็บรักษาใช้จ่ายเงินหรืองบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลการวิจัยครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามแผนโครงการได้อย่างชัดเจน เป็นที่เข้าใจของผู้ร่วมงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ครูที่รับผิดชอบโครงการเห็นความสำคัญ การกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 5) กล่าวถึงการดำเนินงานตามแผนเป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ว่าได้มีการปฏิบัติจริง หรือมีการ

ปฏิบัติตามที่ได้วางแผน และมีปัญหาหรือไม่อย่างไร ระหว่างการดำเนินงานตามแผนผู้บริหารยังต้องติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิดเพื่อให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นที่สำคัญคือ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานความก้าวหน้าของโครงการอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ การรายงานผลนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญและจำเป็นเพราะเป็นการวัดประเมินความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายหรือไม่เพียงไร วิทยุ สาทรร (2526, หน้า 223) กล่าวถึงการประเมินผลว่าการประเมินผลงานเป็นระยะๆ ต่อเนื่องกันไป มีความจำเป็นสำหรับหน่วยงาน วัตถุประสงค์ของการประเมินผลก็คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อทำการประเมินเสร็จสิ้นต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4. การประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสม่ำเสมอมากที่สุดในประเด็นที่สำคัญคือ มีการส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญงานด้านนี้มาก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน หากผู้บริหารให้คณะครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจะทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นผลให้งานเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

ประเด็นสำคัญของครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติสม่ำเสมอ คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าครูที่รับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงานด้านนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2526, หน้า 370-371) ที่กล่าวถึงการรายงานเกี่ยวกับสุขภาพและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการอนามัยโรงเรียน การรายงานเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เป็นเรื่องสำคัญมากเพราะนักเรียนอาจมีโรคประจำตัว หรืออาจเจ็บป่วยขณะอยู่โรงเรียน ทั้งครูและผู้ปกครองจะต้องรายงานซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับผลการเรียนและความประพฤติ นอกจากนี้โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะเป็นการเสนอให้ประชาชนทราบกิจการของโรงเรียนหรือทราบข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน

ผลการวิจัยผู้บริหารมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นที่สำคัญคือ มีการสรุปผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและมีการสรุปประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการในรอบปีที่ผ่านมา โดยมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 74-75) ได้กำหนดกระบวนการศึกษาสภาพปัจจุบัน

ปัญหา และความต้องการโดยรวมวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถมองเห็นสภาพปัจจุบันของงานแต่ละด้าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับหน่วยงานได้

ผลการวิจัยครูที่รับผิดชอบโครงการมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในประเด็นที่สำคัญคือ มีการประเมินผลโครงการตามแผนงานที่กำหนด ในเรื่องนี้ผู้รับผิดชอบโครงการควรให้ความสำคัญ โดยมีการปฏิบัติสม่ำเสมอเพราะการประเมินผลโครงการมีความจำเป็นสำหรับโครงการทุกโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญา สาร (2526, หน้า 223) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลงาน คือ เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ปัญหาและอุปสรรคการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในเรื่องผู้รับผิดชอบโครงการมีภารกิจในการสอน รับผิดชอบงานหลายด้านในเวลาเดียวกัน ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน เมื่อไม่มีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรงแล้วโรงเรียนจึงมอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่งที่มีภาระการสอนอยู่เป็นผู้รับผิดชอบ จึงเกิดปัญหาติดตตามาคือ ผู้รับผิดชอบมีงานสอนประจำอยู่ จึงทำให้การบริหารงานโครงการอนามัยโรงเรียนไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า เรื่องนี้ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงคณะครูในโรงเรียนให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของโครงการอนามัยโรงเรียน พร้อมทั้งจัดครูที่มีความรู้ ความสามารถในโครงการอนามัยโรงเรียนแต่ละด้าน ให้รับผิดชอบโครงการโดยจัดเป็นทีมงาน จะเป็นการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพขึ้น จากแนวดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2526, หน้า 327) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรได้ชี้แจงให้ทุกๆ คนในโรงเรียนทราบถึงงานโครงการอนามัยโรงเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และโรงเรียนควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบโครงการโดยเฉพาะมีคณะกรรมการรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจัดให้มีการดำเนินงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายอาคารสถานที่หรือสิ่งแวดล้อม ฝ่ายบริการสุขภาพ และฝ่ายการเรียนการสอนสุขศึกษา

2. การวางแผน ปัญหาสำคัญ คือ ขาดความร่วมมือจากบุคลากร ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการ ปัญหาจะคล้ายคลึงกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการคือ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการ ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นคือ ขาดงบประมาณในการดำเนินโครงการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรได้มีการจัดทำโครงการอนามัยโรงเรียน โดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งในแต่ละโครงการจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณในการนำมาใช้ดำเนินการตามโครงการที่บรรจุไว้ในแผน และอีกประการหนึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรแจ้งงบประมาณให้ครูที่รับผิดชอบโครงการทราบ และที่สำคัญคณะครูในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน

จากผลการวิจัยของ สงกรานต์ พรหมวงศ์ (2534, หน้า 102-104) พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับการวางแผนของโรงเรียน ในเรื่องของปัจจัยงบประมาณ มีความสำคัญต่อการวางแผนของโรงเรียนมาก เช่นเดียวกันในเรื่องนี้ ขวลิต พุทธรังศรี (2528, หน้า 37) กล่าวถึงข้อพึงปฏิบัติของผู้บริหารในการจัดงบประมาณสนับสนุนของโครงการให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในบางงานที่มีความจำเป็น โดยมีคณะกรรมการจัดหาทุนภายนอกร่วมด้วย ในทำนองเดียวกันก็จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการเก็บรักษาและใช้จ่ายเงินหรืองบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การดำเนินการตามแผน ปัญหาจะคล้ายคลึงกับการวางแผน คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการไม่เพียงพอ และประเด็นที่สำคัญคือ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนยังขาดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ทั้งสองฝ่ายจะต้องแลกเปลี่ยนความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนควรเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการสร้างความสัมพันธ์ขึ้นก่อน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2526, หน้า 83) ได้กล่าวถึงข้อควรปฏิบัติของคณะกรรมการอนามัยโรงเรียนว่า ควรพยายามร่วมมือกับทางบ้านและชุมชนให้มากที่สุด เพื่อทางโรงเรียนหรือครูได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพของเด็กได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ในการนี้ คณะกรรมการควรรหาโอกาสพบปะผู้ปกครอง เช่น ในการประชุมผู้ปกครอง เพื่อจะได้แนะนำหรือชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของโครงการอนามัยโรงเรียน และร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือครูให้มากยิ่งขึ้น ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ไม่มีการนิเทศงานโครงการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสาเหตุน่าจะมาจากภารกิจในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันมีมากขึ้น มีงานจากหน่วยงานอื่นๆ ที่ผู้บริหารจะต้องประสานสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งสิ้น จึงทำให้ผู้บริหารขาดการนิเทศงานโครงการ ดังนั้นผู้บริหารควรได้มีการมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบโครงการทำหน้าที่นิเทศติดตามงานโครงการอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาสุดท้ายคือ สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกล เรื่องนี้เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก เพราะสภาพของโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล เป็นเหตุที่ทำให้การดำเนินการอนามัยโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กันระหว่างแพทย์ ทันตแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านนี้

4. การประเมินผล ปัญหาคล้ายคลึงกับการดำเนินงานตามแผน คือ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ปัญหาที่สำคัญคือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารควรได้มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการอนามัยโรงเรียนแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพราะผลการประเมินผลเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติงานโครงการ

พนัส หันนาคินทร์ (2524, หน้า 54) กล่าวถึงการประเมินผล หมายถึง การนำเอาผลงานที่ได้รับจากงานในหน่วยต่างๆ มาประมวลกันเข้าเพื่อวิเคราะห์และสรุปดูว่างานที่ได้รับการกระทำไปแต่ละหน่วยนั้นได้ผลสมตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียนได้เสนอแนวทางในการบริหารโครงการว่าควรมีการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลใน 4 งานหลักของโครงการอนามัยโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและสนใจงานด้านนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 74-75) ได้กำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ซึ่งผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและทราบถึงสภาพของหน่วยงานของตนเองว่ามีสภาพปัญหาและมีความต้องการอย่างไร การที่จะทราบสภาพดังกล่าวต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรนำมาเปรียบเทียบกันกับเกณฑ์มาตรฐานหรือระดับการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับหน่วยงานได้ ส่วนประเด็นที่ควรมีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญและสนใจงานอนามัยโรงเรียน ในเรื่องนี้สอดคล้องกับ จินตนา สราวุธพิทักษ์ (2536, หน้า 40) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานอนามัยโรงเรียนว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน และประสานสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา สาธารณสุขและผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารควรได้มีการขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโครงการอนามัยโรงเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ และประเด็นสุดท้ายที่สำคัญคือควรมีการสำรวจประเมินความต้องการของบุคลากรและนักเรียนในการดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน ในเรื่องนี้ผู้บริหารควรให้คณะครูมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนถ้าผู้บริหารให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. การวางแผน การวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียนได้เสนอแนวทางในประเด็นที่สำคัญคือ ควรมีการรวบรวมผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารควรได้มีการนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับหน่วยงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลำพอง

บุญช่วย (2534, หน้า 149-150) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนว่าการวางแผนจะนำไปสู่ทิศทางขององค์กรที่แน่นอน ช่วยให้สามารถมีการควบคุมงานได้ดีนำไปสู่ประสิทธิภาพของงานประหยัดทรัพยากรและเวลา

3. การดำเนินงานตามแผน จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียนได้เสนอแนวทางในประเด็นที่สำคัญคือ ควรมีการประชุมชี้แจงบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร (2526, หน้า 328) ได้เสนอแนวดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนควรได้มีการชี้แจงให้ทุกคนในโรงเรียนทราบถึงงานโครงการอนามัยโรงเรียนเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อีกประเด็นที่สำคัญคือ ควรมีการกำหนดขั้นตอนและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและบุคลากร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรได้มีการกำหนดขั้นตอนและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานโครงการอนามัยโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายและประเด็นสุดท้ายคือ ควรมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรได้จัดงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียนไว้อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ ชวลิต พุททวงศ์ (2528, หน้า 36-38) ได้กล่าวถึงข้อพึงปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้โครงการอนามัยโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดอำนวยความสะดวกและประสานงานระหว่างบุคลากรต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการ จัดงบประมาณอันเหมาะสมที่จะช่วยสนับสนุนงานของโครงการให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

4. การประเมินผล การวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียนได้เสนอแนวทางในประเด็นสำคัญคือ ควรมีการประเมินผลโครงการตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนด และควรให้คณะครูและผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรได้เห็นความสำคัญเพราะการประเมินผลเป็นกระบวนการบริการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล เมื่อดำเนินการตามแผนและโครงการ หรือก่อนดำเนินการหรือสิ้นสุดการดำเนินการแล้วเพื่อทราบความเป็นไปได้ของแผนหรือโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีอุปสรรคปัญหาอย่างไร สอดคล้องกับ ภิญโญ สาทร (2526, หน้า 223) กล่าวถึงการประเมินผลว่าการประเมินผลเป็นระยะๆ ต่อเนื่องกันไปไม่ขาดสาย มีความจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกชนิด วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลงานก็คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และในการประเมินผลโครงการควรให้คณะครูและผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการด้วยเพราะการปฏิบัติงานต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียน ประถมศึกษา ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

1.1 ผู้บริหารควรศึกษาในเรื่องของกระบวนการบริหารโครงการอนามัยโรงเรียนให้มากขึ้น เช่น แนวดำเนินโครงการอนามัยโรงเรียน ข้อพึงปฏิบัติของผู้บริหารต่อโครงการหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่จัดดำเนินโครงการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการบริหารตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปฏิบัติงานโครงการอนามัยโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและให้คณะครูมีส่วนร่วมในการบริหารให้มากขึ้น

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในด้านการประเมินผลให้มากขึ้นเพราะการประเมินผลมีความจำเป็นเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการอนามัยโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสำเร็จของการวิจัยในครั้งนี้